

דף גידול - יונת הבית

מאת: ד"ר שמעון וידמאייר

רקע כללי:

יונת הסלע בויתה לפני יותר מ-5000 שנה. כיום ישם מאות גזעי יונים אשר ניתן לחלק למספר קבוצות בניהן: יוני תעופה, יוני תצוגה, יוני מרוץ ויוני בשר.

בטבע היונים מקננות על מדפי סלע אך כיום ניתן לראותן מקננות בתוך הערים.

ליונה יכולת מופלאה של ניווט וביות והיא יכולה למצוא את דרכה חזרה לקן ממרחק רב. תכונה זו נוצלה בסלקציה גנטית ליצירת יונת המרוץ. בתהליך דומה של סלקציה גנטית יצרו גם את יוני הבשר הידועים במשקל הגבוה שלהם וביכולת ניווט נמוכה.

אורך חיי היונה הוא כ- 11 שנים.

תנאי גידול:

יש לספק ליונה מרחב מחיה גדול כאשר ישנן שתי אפשרויות. הראשונה היא של כלוב רחב ידיים עם אפשרות של תעופה בתוכו, יש למקם בשליש העליון של הכלוב תאים בהן היונים יוכלו לנוח ולקנן. שיטה זו עדיפה ביוני בשר וביונים בעלות כושר תעופה נמוך. האפשרות השנייה היא צורת גידול פתוחה של שובך בו יש ליונים אפשרות לצאת לעוף באוויר הפתוח ולחזור חזרה לתאי המנוחה והקינן בסוף התעופה. שיטה זו עדיפה ביוני מרוץ ותעופה.

הזנה:

מזון היונים מבוסס בעיקר על זרעים וגרעינים. מאחר והיונה צורכת זרעים שלמים יש לספק לה תערובת של אבנים קטנות אשר נאכלות על ידי היונה ועוזרות לה בתהליך העיכול תערובת אבנים זו קרויה grit. חשוב לספק ליונה גם מינרלים אשר מגיעים כיום בצורה של בלוק. יונים אשר יוצאות לאוויר הפתוח ישיגו את המינרלים מהסביבה. כיום ניתן להשיג גם תוספי ויטמינים ליונים ותוספי מרוץ. ישנם גם מספר מכוני תערובת אשר מכינים תערובת יונים מכופתת המכילה את הויטמינים והמינרלים הנדרשים בתוכה.

רבייה:

היונים חיים בדרך כלל עם בן זוג אחד לאורך כל החיים. הם מגיעים לבגרות מינית בגיל של ארבע חודשים. היונה תטיל 2 ביצים בהפרש של כ- 36 שעות בין הראשונה לשנייה ותתחיל לדגור לאחר הטלת הביצה השנייה. משך הדגירה הוא 17-20 יום. עם בקיעת הגוזלים שני ההורים יאכילו אותם ב"חלב יונים". חלב היונים זהו חומר נוזלי אשר מופק אצל היונים תחת השפעת הורמון פרולקטין. חלב היונים נוצר כתוצאה מהאצה בהתרבות תאי האפיתל של הזפק. הרכבו של חלב היונים: 70% מים, 30% מרכיבים נוספים שמתוך אלו כ- 38% שומן, 58% חלבון וכל השאר מינרלים וויטמינים ששני הויטמינים החשובים הם ויטמין B וויטמין A. גוזלי היונים יזונו מ"חלב היונים" בשילוב זרעים שרוככו בזפק עד גיל של כ-14 יום ולאחר מכן יצור "חלב היונים" יפסק והגוזלים יזונו בזרעים מרוככים בלבד. זמן הגמילה ופריחת הגוזלים הוא 22-28 יום. כאשר גם אחר כך ההורים ילוו את הגוזלים ויאכילו אותם מעט.

מחלות נפוצות:

- **טריכומונס – "canker"**, מחלת הכפתורים הצהובים, מחלה קשה אשר מובילה למוות, חלק מסימניה הם נייעור ראש ו"כפתורים" צהובים בפה.
- **כלמידיה** – גורם למחלת נשימה או דלקת עיניים.
- **קוקסידיה** - גורם לאיבוד משקל ורזון קיצוני.
- **תולעי מעיים** - גורמות לאיבוד משקל ורזון קיצוני.
- **ניוקסל**.
- אבעבועות.
- סלמונלה.
- טפילים חיצוניים.

חיסונים וטיפולים מונעים:

חיסונים מומלצים:

- ניוקסל
- אבעבועות
- סלמונלה

כמו כן מומלצים טיפולים מונעים שגרתיים כנגד:

- קוקסידיה.
- תולעי מעיים.
- טריכומונס.
- טפילים חיצוניים.

מחלות העלולות לעבור לאדם:

- כלמידיה.
- קריפטוקוקוס - cryptococcus neoformans
- מחלת נשימה על רגע אלרגי.

בכל מקרה בו היונה מראה סימני מחלה יש לפנות לוטרנר העוסק בבעלי כנף על מנת לאבחן את המחלה ולהתאים עבודה טיפול.